

Tieto on jo maksettu, lisäpalveluilla on hintansa: vastaus Melkaksen kommenttiin

JUKKA LASSILA

ETLAn tietokannassa olevat Tilastokeskuksen tuottamat tiedot ovat kansantaloutta kuvaavista keskeisistä tilastoista. Tällaisia ovat mm. kansantalouden tilinpito, työllisyystilastot, teollisuustuotanto ja kuluttajahinnat. Niiden tekeminen ei varmaankaan ole osa Tilastokeskuksen maksullista palvelutoimintaa; ne on jo maksettu verovaroin.

ETLA on valmis maksamaan Tilastokeskukselle palvelusta: siitä, että tiedot saa helpommin käyttöönsä kuin julkaisuista poimimalla. Tästähän ETLAn tietokannan asiakkaatkin ETLAlle maksavat, ei itse tiedoista. Hinnan täytyy lisäksi olla sopiva paitsi myyjän myös ostajan mielestä. Tilastokeskuksen vaatima korvaus olisi pakottanut ETLAn nostamaan aivan olennaisesti tietopalvelujensa hintaa. Lisäksi Tilastokeskus vaatii ETLAn tietokannan hinnoitteluperusteisiin muutoksia, jotka olisivat vaikeuttaneet asiakkaiden omaa käyttökustannusten ennakointia. Pidimme vaatimuksia kohtuuttomina. Muiden tiedontuottajien, mm. OECD:n, kanssa ETLalla ei ole ollut vaikeuksia sopia jälleenmyynnin ehdoista.

Tekijänoikeuslain luettelosuojasta puhuttaessa Tilastokeskuksen tulisi harkita muitakin asioita kuin rahaa. Artikkelissani esitin, että tietokantojen tulisi olla lähdetilastojen näköispainoksia sen vuoksi, että väärinymmärrysten mahdollisuus ja oppimiskustannukset pienenisivät. Melkas ei tunnu olevan huolis-

saan näistä asioista. Kuitenkin ne ovat tärkeitä tilastotietojen käyttäjien ongelmia. Tilastokeskus ei voi ratkaista niitä »neuvottelemalla asiakkaittensa kanssa». Yksi ongelmien lievitysmalli löytyy tekijänoikeuslaista. »Lakeihin ja asetuksiin sekä viranomaisen tai muun julkisen elimen päätöksiin ja lausumiin ei ole tekijänoikeutta», sanotaan lain 9. pykälässä. Luulen lainsäätäjän halunneen huolehtia, että tiedot pykälässä mainituista asioista leviävät sekä mahdollisimman laajasti että täsmälleen oikeassa muodossa. Yhteiskunnallisesti keskeiset tilastot voitaisiin aivan samoista syistä poistaa luettelosuojan piiristä.

Melkas väittää, että ETLA ei kerro tilastotietojen alkuperäislähdettä. Väite on väärä. ETLAn tietokannan käytön yhteydessä käyttäjä voi katsoa jokaisen taulun tilastolähteen ja tilaston tuottajan. Kantaan talletetaan lisäksi päivityksen yhteydessä lähdetiedot havainnoittain, yleensä ao. tilastojulkaisun nimittynus ja päivämäärä. Jokaiselle asiakkaalle annetaan myös useamman sadan sivuinen tietokannan aineistokuvaus, josta ETLAn huolellinen lähdeviittauskäytäntö näkyy joka sivulla. Tämä manuaali on toimitettu myös Tilastokeskukseen.

Painopiste ETLAn tietopalveluissa ei ole tilastoaineiston välittämisessä vaan sen jalostamisessa talouden seurannan helpottamiseksi. Täten Tilastokeskuksen ja ETLAn tuotteet pikemminkin täydentävät toisiaan kuin kilpai-

levat keskenään. Mutta osittain ne kilpailevat. Toivottavasti kilpailu pakottaa kummankin laitoksen parantamaan ja kehittämään palvelujaan. Jatkamme mielellämme keskusteluja,

mutta ETLAn kannattaa maksaa Tilastokeskuksen tietopalveluista sekä pitkällä että lyhyellä aikavälillä vain, jos palvelujen hintalaatusuhde on sopiva.